ผลของการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มต่อความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา

The Effects of Group Discussion Techniques on Graduate Students' Administrative Problem Analysis Ability

ปิยากร หวังมหาพร (Piyakorn Whangmahaporn)[1]

[1] อาจารย์, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Lecturer, Master of Public Administration Programme, Graduate College of Management, Sripatum University

E-mail: piyakorn.wh@spu.ac.th

Received: 18 August 2026

Revised: 11 September 2026

Accepted: 15 September 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลของการใช้วิธีการอภิปรายกลุ่มต่อความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนพร้อมทั้งพิจารณารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมอภิปรายและระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยคือผู้เรียนในรายวิชา PAD 631 สัมมนาประเด็นปัญหาร่วมสมัยทางการบริหาร ภาคเรียนที่ 3/2567 จำนวน 93 คน โดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองแบบวัดก่อนและหลังเรียนในกลุ่มเดียว เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบประเมินพฤติกรรม การอภิปรายกลุ่ม และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Paired Samples t-test)

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.05 คะแนน (S.D. = 2.49) และเพิ่มขึ้นเป็น 7.52 คะแนน (S.D. = 1.31) หลังเรียน โดยผลการทดสอบทางสถิติชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(92) = 8.779$, $p < .001$) ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการด้านความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการอภิปรายกลุ่ม ในด้านการมีส่วนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ของผู้เรียนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 65.59) รองลงมาเป็นระดับปานกลาง

(ร้อยละ 30.11) และระดับต่ำ (ร้อยละ 4.30) ตามลำดับ ขณะที่ความพึงพอใจของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความรู้สึกและแรงจูงใจ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านเนื้อหา ส่วนด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการอภิปรายกลุ่มเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์ปัญหา การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม, การวิเคราะห์ปัญหา, ความพึงพอใจของผู้เรียน

Abstract

This study aimed to examine the effects of group discussion techniques on students' ability to analyze administrative problems, as well as to explore their patterns of participation in discussion activities and their level of satisfaction with the learning process. The participants were 93 students enrolled in PAD 631 Seminar on Contemporary Issues in Administration, Semester 3/2024. A quasi-experimental design with a one-group pretest–posttest approach was employed. The research instruments included pretest and posttest assessments, a discussion behavior assessment form, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and a paired samples t-test.

The findings revealed that the mean pretest score was 5.05 (S.D. = 2.49), which increased to 7.52 (S.D. = 1.31) in the posttest. The paired t-test indicated that this difference was statistically significant ($t(92) = 8.779$, $p < .001$), indicating an improvement in students' problem analysis ability following the group discussion activities. In terms of participation, most students demonstrated a high level of engagement (65.59%), followed by a moderate level (30.11%), and a low level (4.30%). Overall student satisfaction was at a high level, particularly regarding feelings and motivation, the learning process, and course content, while perceived benefits were at a moderate level. In conclusion, group discussion serves as a beneficial instructional approach for supporting students' analytical skills, active participation, and learning satisfaction, aligning well with learner-centered education principles.

Keywords: Group Discussion Technique, Problem Analysis, Student Satisfaction

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนบทบาทจากการสอนแบบเน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง การคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมและพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) แนวทางนี้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ไขปัญหา และใช้ความรู้ในชีวิตจริง

ทักษะที่สำคัญของผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คือความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาเชิงการบริหาร ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากหลากหลายศาสตร์ ฝึกฝนผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการอภิปรายเชิงวิพากษ์ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิด และพัฒนาความเข้าใจร่วมกัน (ทิศนา แขมมณี, 2545)

ที่ผ่านมาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาสัมมนาประเด็นปัญหาร่วมสมัยทางการบริหาร พบว่า ผู้เรียนยังมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารอยู่ในระดับที่ควรพัฒนา เนื่องจากเป็นวิชาที่ต้องนำความรู้ทางวิชาการที่ได้จากการเรียนในรายวิชาก่อนหน้าทั้งหมด เช่น ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ องค์การและการจัดการ นโยบายสาธารณะ การคลังและการงบประมาณ มาวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร นักศึกษาจำนวนมากยังไม่สามารถนำแนวคิดทฤษฎีที่ได้เรียนมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทางการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมา (ศิระ สัตยไพศาล, 2557; Barkley, 2010) ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มในการส่งเสริมการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในบริบททั่วไป แต่ยังพบข้อจำกัดสำคัญคือ การศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นเฉพาะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาพรวม โดยยังขาดการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารในบริบทของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่ต้องอาศัยการประยุกต์ทฤษฎีการบริหารภาครัฐร่วมกับกรณีศึกษาสถานการณ์จริง นอกจากนี้ งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมิได้พิจารณาร่วมกันทั้งมิติของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนควบคู่กับผลลัพธ์ด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดังนั้น การนำเทคนิคการอภิปรายกลุ่มมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นแนวทางสำคัญที่คาดว่าจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายอย่างมีเหตุผล และการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน โดยผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในการมีส่วนร่วม มีการประสานงาน และการตัดสินใจร่วมกัน

เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554) จากประเด็นดังกล่าวจึงนำไปสู่คำถามการวิจัยว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มมีผลต่อความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนอย่างไร อีกทั้ง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มอยู่ในระดับใด และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแนวทางที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ผ่านการมีส่วนร่วม การลงมือปฏิบัติ และการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ ขณะที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) มากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้ (Weimer, 2013) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการคิดขั้นสูง (higher-order thinking skills) การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก (deep learning) และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory) ทฤษฎีการสร้างความรู้ อธิบายว่า ความรู้ไม่ได้เกิดจากการรับถ่ายทอดโดยตรง แต่เป็นผลจากกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างขึ้นผ่านประสบการณ์และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Piaget, 1972) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Vygotsky, 1978) โดยเฉพาะแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่เสนอเขตพัฒนาการใกล้เคียง (Zone of Proximal Development: ZPD) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถได้สูงขึ้นผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความรู้มากกว่า แนวคิดนี้สนับสนุนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม เช่น การอภิปรายกลุ่ม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันสร้างองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้น การใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมกระบวน การสร้างความรู้ของผู้เรียนในบริบทของการเรียนรู้เชิงรุก

3. แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจหรือแก้ไขปัญหา โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Dillenbourg, 1999) แนวคิดนี้เน้นว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วม

อย่างมีความหมายของผู้เรียนในกิจกรรมกลุ่ม Johnson, Johnson, and Smith (2007) ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะทางสังคม และส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านการแลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลายในบริบทของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ที่ต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายมิติ

4. ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยทางสังคม (Social Interdependence Theory) ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยทางสังคม ซึ่งพัฒนาโดย Lewin (1948) และต่อยอดโดย Johnson and Johnson (2009) อธิบายว่า ความสำเร็จของบุคคลในกลุ่มขึ้นอยู่กับความสำเร็จของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่ 1) การพึ่งพาอาศัยกันทางบวก (Positive Interdependence) 2) ความรับผิดชอบรายบุคคล (Individual Accountability) 3) ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Promotive Interaction) 4) ทักษะทางสังคม (Social Skills) และ 5) กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) (Johnson & Johnson, 2009) ทฤษฎีนี้นำมาใช้อธิบายโครงสร้างการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการพัฒนาความรู้ร่วมกันของผู้เรียน

5. เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion Technique) เทคนิคการอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์ประเด็นปัญหา และร่วมกันสังเคราะห์แนวทางแก้ไข โดยเน้นการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงของสมาชิกในกลุ่ม (Brookfield & Preskill, 2005) การอภิปรายกลุ่มช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) และการให้เหตุผล เนื่องจากผู้เรียนต้องอธิบายแนวคิดของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และปรับปรุงความเข้าใจของตนผ่านกระบวนการสนทนา ในบริบทของการเรียนการสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ เทคนิคนี้มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากเน้นการวิเคราะห์ปัญหาเชิงนโยบายและการบริหารที่มีความซับซ้อน

6. แนวคิดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา (Analytical Thinking) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาเป็นทักษะการคิดขั้นสูงตามกรอบของ Bloom ซึ่งครอบคลุมการวิเคราะห์ (analysis) การประเมิน (evaluation) และการสร้างสรรค์ (creation) (Anderson & Krathwohl, 2001) ทักษะดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการ:แยกแยะองค์ประกอบของปัญหา วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ประเมินทางเลือกและเสนอแนวทางแก้ไข ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ความสามารถนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้เรียนต้องเผชิญกับปัญหาที่มีความซับซ้อนและต้องใช้การตัดสินใจเชิงนโยบาย การใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะดังกล่าว

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารทางวิชาการข้างต้น สามารถสังเคราะห์ความเชื่อมโยงของแนวคิดและทฤษฎีทั้ง 6 ประการเข้าสู่การกำหนดตัวแปรและโครงสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยได้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

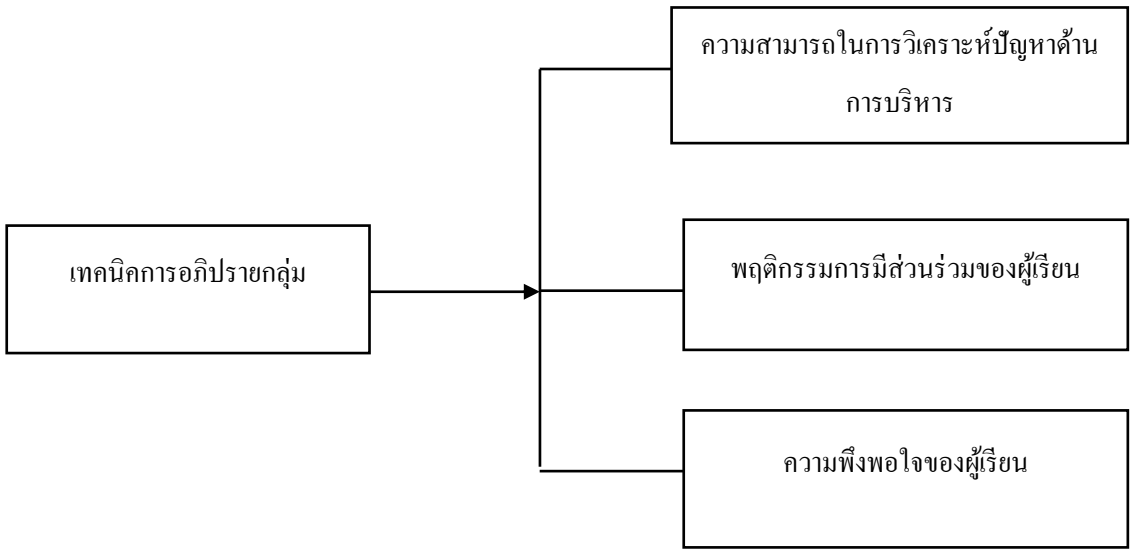
1. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Weimer, 2013) และ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม (Brookfield & Preskill, 2005) ทำหน้าที่เป็นฐานคิดในการออกแบบรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งกำหนดให้เป็นตัวแปรต้นของการวิจัย

2. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Vygotsky, 1978), แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Dillenbourg, 1999) และทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยทางสังคม (Johnson & Johnson, 2009) ทำหน้าที่เป็นกลไกเชิงกระบวนการอธิบายปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การพึ่งพาอาศัยกันทางบวก และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงมาสู่การวัด ตัวแปรตาม ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเจตคติเชิงบวกอันนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้เรียน

3. แนวคิดความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา (Anderson & Krathwohl, 2001) ทำหน้าที่เป็นกรอบในการกำหนดมิติการวัดและประเมินผลลัพธ์การคิดวิเคราะห์ขั้นสูงของผู้เรียน ซึ่งกำหนดเป็นตัวแปรตามหลัก ของการวิจัย

จากการสังเคราะห์ความเชื่อมโยงของแนวคิดและทฤษฎีทั้ง 6 ประการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการทำวิจัย

จากภาพประกอบที่ 1 การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม เป็นตัวแปรต้น ส่วนตัวแปรตามประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ 1) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหาร 2) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความสามารถ ในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารสูงขึ้นหลังเรียนตลอดจนส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมเชิงรุก และระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมเชิงคุณภาพ ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา PAD 631 สัมมนาประเด็นปัญหาร่วมสมัยทางการบริหาร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคเรียนที่ 3/2567 จำนวน 93 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียน ทำให้ข้อมูลที่ได้สะท้อนผลจากประชากรทั้งหมดของรายวิชานี้ ทั้งนี้ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับการคุ้มครองสิทธิ์ตามหลักจริยธรรมการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและได้รับการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจากผู้เรียนทุกคนก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งให้การรับรองการรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล และยืนยันอย่างชัดเจนว่าการเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย ตลอดจนผลการประเมินพฤติกรรมในกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการประเมินผลการเรียนหรือการให้เกรดของผู้เรียนในรายวิชานี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่

1) แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารภาครัฐ (ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน) เป็นแบบทดสอบเลือกตอบเชิงสถานการณ์จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน ออกแบบตามผังการสร้างข้อสอบครอบคลุม 5 มิติของการวิเคราะห์ปัญหา ได้แก่ การระบุปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุ การเสนอแนวทางแก้ไข การประเมินผลกระทบ และการเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดรรชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปทุกข้อ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มนำร่องจำนวน 30 คน พบค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามสูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) เท่ากับ 0.78

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการอภิปรายกลุ่ม เป็นแบบสังเกตโดยผู้สังเกตการณ์ซึ่งประเมินโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยสังเกตการณ์ในระหว่างกิจกรรมอภิปราย ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการแสดงออกพฤติกรรม ด้านความรับผิดชอบในกลุ่ม และด้านความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา

จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (1 = ไม่เคย, 2 = บางครั้ง, 3 = บ่อยครั้ง, 4 = เป็นประจำ) คะแนนรวมเป็นไปได้อยู่ระหว่าง 18 ถึง 72 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนรวม 3 ระดับ ดังนี้ คะแนน 54–72 หมายถึง มีการมีส่วนร่วมระดับสูงคะแนน 36–53 หมายถึง มีการมีส่วนร่วมระดับปานกลาง และคะแนน 18–35 หมายถึง มีการมีส่วนร่วมระดับต่ำ เครื่องมือนี้ผ่านการตรวจประเมินความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.84

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 = มากที่สุด ถึง 1 = น้อยที่สุด) ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านความรู้สึกและแรงจูงใจ

โดยมีเกณฑ์การแปลผลคือ คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 อยู่ในระดับสูง 3.41–4.20 อยู่ในระดับปานกลาง และ 1.00–3.40 อยู่ในระดับต่ำ เครื่องมือชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.87

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยแต่ละชุดตามขั้นตอนดังนี้

1) แบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารภาครัฐ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบทดสอบและผังการสร้างข้อสอบเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดรรชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปทุกข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 30 คน (ภาคเรียนที่ 3/2566) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ พบว่า ค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามสูตร Kuder-Richardson 20 (KR-20) เท่ากับ 0.78 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการอภิปรายกลุ่ม ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปทุกข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มนำร่องจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.84 ทั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยสังเกตการณ์ได้จัดทำคู่มือการสังเกตและซักซ้อมเกณฑ์การประเมิน (Scoring Rubrics) ร่วมกันก่อนเก็บข้อมูลจริงเพื่อควบคุมความคลาดเคลื่อนของผู้สังเกต

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปทุกข้อ และนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มนำร่อง 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.87 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ในระดับดีมาก

โดยรวม เครื่องมือวิจัยทุกชุดมีความตรงและความเที่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ตามมาตรฐานการวิจัยทางสังคมศาสตร์

วิธีรวบรวมข้อมูล การรวบรวมข้อมูลดำเนินการในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จริง (Natural Classroom Setting) ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวัดก่อนเรียน (Pre-test) ผู้เรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารภาครัฐก่อนเริ่มกิจกรรม 2. การจัดกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม แบ่งผู้เรียนทั้งหมด 93 คน ออกเป็น 8 กลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 11–12 คน ดำเนินการอภิปรายกลุ่มในประเด็นปัญหาร่วมสมัยทางการบริหารภาครัฐ โดยแต่ละกลุ่มทำการวิเคราะห์ปัญหา เชื่อมโยงทฤษฎี และนำเสนอผลการวิเคราะห์ 3. การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยและผู้สังเกตการณ์ทำการสังเกตและประเมินพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอภิปรายของผู้เรียนทุกคนทั้ง 8 กลุ่มย่อย (N = 93) ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม 4. การวัดหลังเรียน (Post-test) ผู้เรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาชุดเดิมหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ 5. การประเมินความพึงพอใจ ผู้เรียนทุกคนตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับบรรยายระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และระดับความพึงพอใจของผู้เรียน

2. สถิติอ้างอิง ใช้การทดสอบ Paired Samples t-test ในการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาก่อนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยการทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normality Test) ของคะแนนผลต่างระหว่างหลังเรียนและก่อนเรียน (Difference Scores = Post-test - Pre-test) ด้วยสถิติ Shapiro–Wilk ซึ่งพบว่าคะแนนผลต่างมีการแจกแจงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ Paired t-test นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดอิทธิพล (Effect Size) ด้วยค่า Cohen's d และรายงานช่วงความเชื่อมั่น 95% ของความแตกต่างคะแนนเฉลี่ย (95% Confidence Interval of Difference) เพื่อแสดงถึงนัยสำคัญทางปฏิบัติและขนาดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	N	M	S.D.	t	df	P	Cohen's d	95% CI of Difference
Pre-test	93	5.05	2.49	8.779	92	< .001	0.91	(1.91,3.03)
Post-test	93	7.52	1.31					

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 5.05 คะแนน (S.D. = 2.49) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 7.52 คะแนน (S.D.= 1.31) เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติ Paired Samples t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(92) = 8.779$, $p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับสูงมาก (Cohen's d = 0.91) และมีช่วงความเชื่อมั่น 95% ของผลต่างคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.91 ถึง 3.03 คะแนน

2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ช่วงคะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ	ระดับการมีส่วนร่วม
54-72	61	65.59	สูง
36-53	28	30.11	ปานกลาง
18-35	4	4.30	ต่ำ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มอยู่ในระดับสูงมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 65.59 รองลงมาคือระดับปานกลาง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 และระดับต่ำ น้อยที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ความพึงพอใจ	M	S.D.	ระดับ
1.ด้านเนื้อหา	4.25	0.45	สูง
2.ด้านกระบวนการเรียน	4.30	0.50	สูง
3.ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.20	0.48	ปานกลาง
4.ด้านความรู้สึกและแรงจูงใจ	4.35	0.42	สูง
รวม	4.28	0.46	สูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มอยู่ในระดับสูง (M = 4.28, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้สึกและแรงจูงใจมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง (M = 4.35, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียน อยู่ในระดับสูง (M = 4.30, S.D. = 0.50) และ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับสูง (M = 4.25, S.D. = 0.45) ตามลำดับ ส่วน ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (M = 4.20, S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(92) = 8.779$, $p < .001$) โดยมีขนาดอิทธิพลอยู่ในระดับสูงมาก (Cohen's $d = 0.91$) ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Barkley (2010) และ ศิระ สัตยไพศาล (2557) ที่ระบุว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการอภิปรายกลุ่มช่วยส่งเสริมทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ สินพิทักษ์กุล (2567) ที่พบว่าเทคนิคการอภิปรายกลุ่มช่วยพัฒนาประสบการณ์และสร้างมุมมองเชิงลึกแก่ผู้เรียน ในเชิงกลไกการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการรับถ่ายทอดข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากกระบวนการที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตั้งคำถาม การเสนอเหตุผล และการเชื่อมโยงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์เข้ากับสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory) ของ Vygotsky (1978) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้และพัฒนาการทางปัญญาเกิดจาก

การสร้างความหมายผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเขตพัฒนาการใกล้เคียง (Zone of Proximal Development: ZPD) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแบบแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียนซึ่งไม่มีกลุ่มควบคุม พัฒนาการของคะแนนที่เพิ่มขึ้นจึงอาจมีผลมาจากปัจจัยแวดล้อมอื่นร่วมด้วย เช่น บรรยากาศการเรียนตามปกติ หรือความคุ้นเคยกับข้อสอบ

2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการอภิปรายกลุ่ม ผลการสังเกตพฤติกรรมพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 65.59) และระดับปานกลาง (ร้อยละ 30.11) ชี้ถึงบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับ Slavin (1996) พระใจ ชินสุมโน และคณะ (2567) และ กิตติศักดิ์ สินพิทักษ์กุล (2567) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงลึก พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ในแง่ของการตีความการมีส่วนร่วมถือเป็นกลไกเชิงกระบวนการที่เปิดพื้นที่ทางปัญญาให้ผู้เรียนได้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยทางสังคม (Social Interdependence Theory) ของ Johnson and Johnson (2009) ที่ระบุว่าปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Promotive Interaction) และการพึ่งพาอาศัยกันทางบวกเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของกลุ่ม อย่างไรก็ตาม พบว่ามีผู้เรียนส่วนน้อย (ร้อยละ 4.30) ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดในสถานการณ์เรียนรู้จริงที่ผู้เรียนบางคนอาจขาดความมั่นใจหรือทักษะในการสื่อสารประเด็นซับซ้อน จึงจำเป็นต้องมีการออกแบบกลไกสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การกำหนดบทบาทหน้าที่ในกลุ่มให้ชัดเจนและการกระตุ้นจากผู้สอน

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มจำแนกตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (M = 4.28, S.D. = 0.46) โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความรู้สึกและแรงจูงใจ (M = 4.35, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนรู้ (M = 4.30, S.D. = 0.50) และด้านเนื้อหา (M = 4.25, S.D. = 0.45) ซึ่งล้วนอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมอภิปรายกลุ่มช่วยสร้างเจตคติเชิงบวกและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ Weimer (2013) ขณะที่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.48) จัดอยู่ในระดับปานกลาง ตามเกณฑ์การแปลผล ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ ศิระ สัตยไพศาล (2557) ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่า แม้ผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษาจะพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ยังมีความต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมในการนำทักษะและองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงนอกห้องเรียนหรือในบริบทการบริหารภาครัฐ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากข้อค้นพบที่ว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถาบันการศึกษาและผู้สอนควรส่งเสริมการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มในรายวิชาที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหาเชิงนโยบายและการบริหารภาครัฐ โดยควรรวมถึงการออกแบบสถานการณ์จำลองที่ซับซ้อนและการใช้คำถามกระตุ้นการคิดวิเคราะห์เชิงลึกของผู้เรียน

2. จากข้อค้นพบที่ว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง แต่ยังมีผู้เรียนส่วนน้อย (ร้อยละ 4.30) ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ผู้สอนจึงควรมีการจัดโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มย่อยให้หมุนเวียนกันอย่างทั่วถึง ตลอดจนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนผู้เรียนที่มีส่วนร่วมน้อยให้มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

3. จากข้อค้นพบด้านความพึงพอใจที่พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้เน้นการเชื่อมโยงทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน เช่น การเพิ่มกรณีศึกษาจากสถานการณ์จริงของการบริหารงานภาครัฐ หรือการให้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยกระดับการรับรู้ประโยชน์และความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริงของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองที่มีกลุ่มควบคุมหรือการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการอภิปรายกลุ่มกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นอย่างเป็นรูปธรรม

2. ควรศึกษาผลของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มในรูปแบบและบริบทที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่มผ่านระบบออนไลน์ เทียบกับการอภิปรายในชั้นเรียนปกติ หรือการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มขนาดเล็กและขนาดใหญ่

3. ควรมีการติดตามผลระยะยาวเพื่อประเมินความคงทนของทักษะการวิเคราะห์ปัญหาและการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงของผู้เรียนในบริบทการทำงานหลังจบการศึกษา

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียนโดยไม่มีกลุ่มควบคุม จึงมีข้อจำกัดในการแยกผลกระทบของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มออกจากปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น การเรียนรู้ตามปกติ หรือความคุ้นเคยกับชุดแบบทดสอบ

2. ข้อมูลด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงสะท้อนผลการรับรู้และพฤติกรรม ณ ช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งยังไม่ได้มีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการทดลอง

ข้อเสนอเชิงแนวคิดที่สังเคราะห์จากผลการศึกษาและทฤษฎี

จากการสังเคราะห์ผลการศึกษาร่วมกับฐานทฤษฎีการสร้างความรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยทางสังคม งานวิจัยนี้นำเสนอข้อเสนอเชิงแนวคิดเพื่อเป็นกรอบแนวทางสำหรับการประยุกต์ใช้และการวิจัยต่อยอดในการจัดการเรียนรู้ระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

1. เทคนิคการอภิปรายกลุ่มไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงวิธีการสอน แต่ทำหน้าที่เป็นกลไกเชิงกระบวนการที่กระตุ้นปฏิสัมพันธ์ทางปัญญาระหว่างผู้เรียน การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหารัฐประศาสนศาสตร์จึงเกิดจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเหตุผลเชิงวิพากษ์ในกลุ่มย่อย การตั้งคำถามชี้นำของผู้สอน และการเชื่อมโยงทฤษฎีสู่กรณีศึกษาจริงมากกว่าการรับถ่ายทอดเนื้อหาโดยตรง

2. การมีส่วนร่วมของผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผลลัพธ์พฤติกรรมปลายทาง แต่ทำหน้าที่เป็นเงื่อนไขเชิงโครงสร้างที่กำหนดคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ ระดับและความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมจึงเป็นปัจจัยส่งผ่านสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง

3. การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสัมมนาประเด็นการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ควรนำข้อเสนอเชิงแนวคิดไปประยุกต์ใช้ผ่าน 3 แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ 1) การกำหนดบทบาทสมาชิกในกลุ่มย่อยให้ชัดเจนและหมุนเวียนกัน (เช่น ประธานอภิปราย ผู้บันทึก ผู้เสนอความคิดเห็นแย้ง) เพื่อสร้างความรับผิดชอบรายบุคคล 2) การใช้ชุดคำถามชี้นำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์มาวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหาเชิงนโยบาย 3) การออกแบบกลไกสนับสนุนผู้เรียนที่มีส่วนร่วมน้อยโดยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและการป้อนกลับเชิงบวกจากผู้สอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงบทบาททางปัญญาอย่างทั่วถึง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เชิงแนวคิดที่สามารถอธิบายกลไกของการเรียนรู้ในบริบทของรัฐประศาสนศาสตร์ โดยสามารถสรุปเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. กลไกการเรียนรู้เชิงอภิปรายในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ งานวิจัยนี้เสนอว่าเทคนิคการอภิปรายกลุ่มมิใช่เพียงเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่เป็น กลไกเชิงกระบวนการที่กระตุ้นให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางปัญญาระหว่างผู้เรียน อันนำไปสู่การสร้างความหมายร่วมและการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในระดับลึก องค์ความรู้นี้ช่วยอธิบายว่า การพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาทางการบริหารเกิดจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเชิงเหตุผลมากกว่าการรับถ่ายทอดเนื้อหาโดยตรง

2. บทบาทของการมีส่วนร่วมในฐานะเงื่อนไขเชิงโครงสร้างของการเรียนรู้ งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงพฤติกรรมประกอบของการเรียนรู้ แต่เป็นเงื่อนไขเชิงโครงสร้างที่กำหนดคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ระดับและลักษณะของการมีส่วนร่วมมีผลต่อความเข้มข้นของการปฏิสัมพันธ์ทางปัญญา และส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา องค์ความรู้นี้ช่วยขยายมุมมองจากการมองการมีส่วนร่วมเป็นผลลัพธ์ไปสู่การมองเป็นกลไกกำหนดผลลัพธ์

3. แบบจำลองการจัดการเรียนรู้เชิงอภิปรายเพื่อการวิเคราะห์ปัญหาทางการบริหาร จากการสังเคราะห์ผลการวิจัย สามารถพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงแบบจำลองได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในรายวิชาที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหา ควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การออกแบบประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง 2) การจัดกระบวนการอภิปรายที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงของผู้เรียน แบบจำลองดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์เชิงระบบระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กระบวนการมีส่วนร่วมและผลลัพธ์ด้านการคิดวิเคราะห์ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาเป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติศักดิ์ สินพิทักษ์กุล. (2567). การพัฒนาเจตคติต่อความเป็นมืออาชีพทางการแพทย์: หลักการทศพิธราชธรรมผ่านการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่มของนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 2 ในรายวิชาเวชจริยศาสตร์. *วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้, 4*(2), 161–175. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jeil/article/view/267807

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.

ทิศนา แขมมณี. (2545). *ศิลปะการสอน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระใจ ชินสุมโน, บุญชัยมิ่ง, และประยูร แสงใส. (2567). การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาปรัชญาการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรแบบอภิปรายกลุ่มย่อยนำเสนอในชั้นเรียนนิสิตครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2.*วารสารโพธิศาสตร์ปริทรรศน์, 4*(2), 15–20. https://so09.tci-thaijo.org/index.php/BRJ/article/view/5421

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา, 116*(74 ก), 1–23.

ศิระ สัตยไพศาล. (2557). *ผลของการใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชา IMG462 สัมมนาการจัดการอุตสาหกรรม สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ* [รายงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาษาอังกฤษ

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.

Barkley, E. F. (2010). *Student engagement techniques: A handbook for college faculty*. Jossey-Bass.

Brookfield, S. D., & Preskill, S. (2005). *Discussion as a way of teaching: Tools and techniques for democratic classrooms* (2nd ed.). Jossey-Bass.

Dillenbourg, P. (1999). What do you mean by collaborative learning? In P. Dillenbourg (Ed.), *Collaborative-learning:Cognitive and computational approaches* (pp. 1–19). Elsevier.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher, 38*(5), 365–379. https://doi.org/10.3102/0013189X09339057

Johnson, D. W., Smith, K. A. (2007). The state of cooperative learning in postsecondary education and professional settings. *Educational Psychology Review, 19*(1), 15–29. https://doi.org/10.1007/s10648-006-9038-8

Lewin, K. (1948). *Resolving social conflicts: Selected papers on group dynamics*. Harper & Row.

Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.

Slavin, R. E. (1996). Research on cooperative learning and achievement: What we know, what we need To know. *Contemporary Educational Psychology, 21*(1), 43–69. https://doi.org/10.1006/ceps.1996.0004

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Weimer, M. (2013). *Learner-centered teaching: Five key changes to practice* (2nd ed.). Jossey-Bass.